

ABSTRAK

SARANA RETORIKA DALAM KUMPULAN PUISI DOA UNTUK ANAK CUCU KARYA W.S RENDRA DAN RANCANGAN PEMBELAJARANNYA DI SMA

Oleh

BAYU SAPUTRA

Penelitian ini membahas sarana retorika dalam kumpulan puisi *Doa Untuk Anak Cucu* karya W.S Rendra dan rancangan pembelajarannya di SMA. Tujuan dari penelitian ini adalah untuk mendeskripsikan penggunaan sarana retorika yang berupa gaya bahasa retorik dalam kumpulan puisi *Doa Untuk Anak Cucu* karya W.S Rendra dan mendeskripsikan rencana pelaksanaan pembelajaran (RPP) di Sekolah Menengah Atas (SMA).

Metode yang digunakan pada penelitian ini adalah metode deskriptif kualitatif. Sumber data dalam penelitian ini adalah puisi dalam kumpulan puisi *Doa Untuk Anak Cucu* karya W.S Rendra. Data yang dianalisis dalam penelitian ini adalah gaya bahasa retorik yang terdapat di dalam larik-larik pada bait dalam puisi dan rancangan pembelajaran di Sekolah Menengah Atas (SMA).

Hasil penelitian menunjukkan bahwa terdapat sarana retorika dalam kumpulan puisi *Doa Untuk Anak Cucu* karya W.S Rendra. Pada kumpulan puisi *Doa Untuk Anak Cucu* karya W.S Rendra penggunaan sarana retorika berjumlah 12 jenis sarana retorika dan jumlah keseluruhan dengan jumlah 120 penggunaan. Adapun penggunaan sarana retorika yang digunakan adalah aliterasi, asonansi, anastrof, apostrof, asindeton, polisindeton, elipsis, eufemismus, pleonasme, erotesis, hiperbol, dan oksimoron. Kumpulan puisi *Doa Untuk Anak Cucu* karya W.S Rendra dapat dibuat rancangan pembelajarannya sebagai alternatif bahan pembelajaran di Sekolah Menengah Atas (SMA), khususnya kelas XI semester 2, dengan kompetensi dasar menganalisis teks cerita pendek, puisi, pantun, cerita ulang, eksplanasi kompleks, dan ulasan/review film/drama baik melalui lisan maupun tulisan.

Kata Kunci : Kumpulan Puisi, Rancangan Pembelajaran, Sarana Retorika